

Sygn. akt III KK 522/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **M.D.**

skazanego z art. 244 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 października 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt III K (...),

**I. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia M. D. od popełnienia
zarzucanego mu czynu,**

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. D. został oskarżony o to, że „w dniu 21 października 2016 r. w B. przy ul. G. wywołał awanturę w mieszkaniu swojej matki B.D., przez co naruszył zakaz Sądu Rejonowego w B. orzeczony w wyroku wyżej wymienionego Sądu z dnia 26 października 2015 r. w sprawie III K (...), w którym został zobowiązany do

opuszczenia mieszkania należącego do matki B.D. oraz do powstrzymywania się od kontaktowania i zbliżania się do matki B.D. na odległość mniejszą niż 50 metrów”, tj. o czyn z art. 244 k.k.

Oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego czynu i na rozprawie w dniu 20 grudnia 2016 r. złożył wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wymierzenie kary 6 miesięcy pozbawienia wolności. Pokrzywdzona B. D. i prokurator nie sprzeciwili się temu wnioskowi. Sąd Rejonowy w B. wniosek ten uwzględnił i tego samego dnia wydał wyrok, mocą którego uznał oskarżonego za winnego tego, że „w dniu 21 października 2016 r. w B. przy ul. G. naruszył zakaz zbliżania się do matki B. D. na odległość mniejszą niż 50 metrów oraz zakaz kontaktowania się z matką, które to zakazy zostały orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 października 2015 r. wydanym w sprawie III K (...), w ten sposób, że przyszedł do mieszkania matki i wywołał tam awanturę”, tj. występku z art. 244 k.k. i za to skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (k. 86-88).

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 28 grudnia 2016 r.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść skazanego wniósł Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 i 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej, któremu nie sprzeciwił się prokurator oraz pokrzywdzona, w sytuacji gdy w świetle zebranych dowodów brak było podstaw do przyjęcia, iż okoliczności popełnienia przez oskarżonego przestępstwa nie budzą wątpliwości, w następstwie czego doszło do wydania wyroku skazującego z rażącym i mającym istotny wpływ na treść wyroku naruszeniem przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 244 k.k., poprzez nieprawidłowe przyjęcie, iż wyczerpane zostały znamiona tego przestępstwa, podczas gdy w dacie popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu, to jest w dniu 21 października 2016 r. nie obowiązywał już orzeczony wobec niego wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 października 2015 r., sygn. akt III K (...), na podstawie art. 72 § 1 pkt 7a k.k., środek probacyjny w postaci powstrzymania się od kontaktowania się z B.D. i

zakazu zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 50 metrów, bowiem postanowieniem z dnia 24 maja 2016 r., prawomocnym od dnia 22 czerwca 2016 r., zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej wymienionym wyżej wyrokiem, skutkiem czego środek probacyjny związany z okresem próby przestał obowiązywać.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie skazanego M. D. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, stąd jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd, rozpoznając wniosek oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze i wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, jest zobowiązany do sprawdzenia, czy zostały spełnione wszystkie warunki wskazane w art. 387 § 1 i 2 k.p.k. Zatem, oprócz stwierdzenia czy wniosek w prawie o występek złożył podmiot uprawniony - oskarżony lub w jego imieniu obrońca, z zachowaniem terminu wskazanego w art. 387 § 1 k.p.k., oraz zbadania czy jest on zgodny z obowiązującym prawem, a prokurator i pokrzywdzony nie sprzeciwili się jego uwzględnieniu, ma również obowiązek ocenić czy zarzucany oskarżonemu czyn został prawidłowo zakwalifikowany, czy też zachodzi potrzeba dokonania innej jego oceny prawnej, a także przeanalizować zgromadzony w sprawie materiał dowodowy celem stwierdzenia czy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości i cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości.

Użyte w art. 387 § 2 k.p.k. sformułowanie, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości oznacza, iż brak wątpliwości dotyczy przestępstwa zarzucanego oskarżonemu aktem oskarżenia i odnosi się do realizacji wszystkich niezbędnych znamion tego czynu, a w konsekwencji jego kwalifikacji prawnej, rodzaju i stopnia zawinienia, skutku przestępnego działania, rozmiaru wyrządzonej szkody, które mają wpływ na kształt i rozmiar odpowiedzialności karnej oskarżonego (zob. wyroki SN: z dnia 24 października 2007 r., IV KK 333/07, LEX nr 346223, z dnia 5 listopada 2010 r., III KK 254/10, LEX nr 621188, z dnia 21 sierpnia 2012 r. IV KK 67/12, LEX nr 1220932, z dnia 14

lutego 2013 r., III KK 202/12, Prok.i Pr.- wkł. 2013/5/15, z dnia 19 lutego 2013 r., II KK 22/13, Prok.i Pr.- wkł. 2013/5/14, z dnia 18 kwietnia 2013 r., II KK 98/13, Prok. i Pr.- wkł. 2013/7-8/10, z dnia 23 maja 2013 r., III KK 123/13, Prok.i Pr.- wkł. 2013/9/13).

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w B., uwzględniając wniosek oskarżonego złożony w trybie konsensualnym przewidzianym w art. 387 k.p.k. i skazując go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 244 k.k., nie sprostął wskazanym powyżej wymaganiom.

Fakt, że oskarżenie wiązało się z naruszeniem przez M.D. orzeczonych wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 października 2015 r. (sygn. akt III K (...)) środków probacyjnych, tj. zakazu zbliżania się do matki B.D. na odległość mniejszą niż 50 metrów oraz zakazu kontaktowania się z matką, implikował po stronie sądu meriti obowiązek poczynienia ustaleń co do obowiązywania tych środków w dacie zarzucanego oskarżonemu czynu, tj. w dniu 21 października 2016 r. Przypisanie bowiem odpowiedzialności karnej na podstawie art. 244 k.k. wymaga nie tylko stwierdzenia, iż naruszono opisany w tym przepisie zakaz lub nakaz orzeczony przez sąd, ale także, że miało to miejsce w okresie obowiązywania takiego zakazu lub nakazu.

W realiach przedmiotowej sprawy słusznie przyjęto, że źródłem powyższych środków probacyjnych był prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 października 2015 r., sygn. akt III K (...), bowiem mocą tego orzeczenia, skazującego M.D. za czyn z art. 207 § 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata, orzeczone zostały wobec niego na podstawie art. 72 § 1 pkt 7a k.k. obowiązki powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzoną B.D. oraz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 50 metrów. Należy przy tym zauważyć, że przepis art. 244 k.k. nie zawęży swego stosowania wyłącznie do orzeczeń wydanych na podstawie art. 39 k.k. Dotyczy on każdego obowiązku o określonej treści, niezależnie od tego, czy został on orzeczony na podstawie art. 39 k.k., czy też na innej podstawie prawnej, w tym jako środek probacyjny z art. 72 § 1 k.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2012 roku, sygn. III KK 42/12, LEX nr 1252719). Błędem Sądu meriti było jednak to, że nie poddał on ocenie, czy w dacie

czynu zarzucanego oskarżonemu, tj. w dniu 21 października 2016 r., wskazane obowiązki nadal podlegały wykonaniu, a tym samym czy doszło do ich naruszenia przez oskarżonego. Jak trafnie zauważa skarżący, obowiązki orzekane na podstawie art. 72 § 1 k.k. są ściśle i nierozzerwalnie związane z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności i nie mogą istnieć samodzielnie. Obowiązują one bowiem tylko w okresie próby, o czym przesądza treść art. 72 § 1 k.k., wiążąc obowiązki w nim wymienione z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności. Akcesoryjny charakter tych obowiązków uzależniony od aktualności warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wskazuje, że nie mają one samodzielnego bytu, gdy przestaje obowiązywać okres próby. Wówczas obowiązki takie nie podlegają wykonaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2018 r., sygn. V KK 262/18, LEX nr 2538861, z dnia 21 listopada 2017 r., sygn. III KK 472/17, LEX nr 2408305, KZS 2018/2/7, z dnia 16 października 2014 r., sygn. III KK 261/14, KZS 2015/1/17).

Jak wynika z akt sprawy, postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 24 maja 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. III Ko (...), zarządzono wobec M.D. wykonanie kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem tego Sądu z dnia 26 października 2015 r., sygn. akt III K (...). Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 22 czerwca 2016 r., co oznacza, że z tym dniem, orzeczone wobec M.D. środki probacyjne w postaci obowiązku powstrzymania się od kontaktowania się z B.D. oraz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 50 metrów, nie podlegały już wykonaniu.

Zestawienie powyższych dat przesądza, że w dacie czynu przypisanego M.D. w niniejszym postępowaniu, nie obowiązywały zakazy orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 października 2015r., wydanym w sprawie III K (...), a tym samym nie doszło do ich naruszenia przez oskarżonego.

W tej sytuacji orzekający sąd nie miał podstaw do uwzględnienia wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego i skazania go za przestępstwo z art. 244 k.k.

Ponieważ oskarżony nie wyczerpał znamion przestępstwa określonego w art. 244 k.k., penalizującego niestosowanie się do orzeczonych przez sąd

zakazów: zbliżania się do matki B.D. na odległość mniejszą niż 50 metrów oraz zakazu kontaktowania się z matką, jako że w dniu 21 października 2016 r., kiedy ponownie przyszedł do mieszkania matki i wywołał tam awanturę, wskazane zakazy nie obowiązywały, skazanie go za ten czyn ponadto było oczywiście niesłuszne w rozumieniu art. 537 § 2 k.p.k.

Z tych względów, Sąd Najwyższy, podzielając wniosek kasacji, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w B. i uniewinnił M.D. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

as